

Werkgroep Extra Ondersteuning

“Zo regulier mogelijk”

Inhoud:	Blz.:
1. Inleiding	1
2. Steunpunt Passend Onderwijs	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Context	2
2.3 Modellen voor de Steunpunten	4
3. Basis- en Extra Ondersteuning	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Basisondersteuning	5
3.3 Extra ondersteuning	5
4. Inzet en rol ambulante onderwijsbegeleider (AB'er)	6
4.1 Algemeen	6
4.2 Wat is de meerwaarde van de ambulante onderwijsbegeleider	6
5. De rol en het belang van het OPP	7
5.1 Algemeen	7
5.2 Toelatingsroute voor leerlingen met een ondersteuningsvraag PO-VO	7
6. Steunpunten op de VO-scholen in relatie tot de bovenschoolse voorziening OPDC	8
6.1 Algemeen	8
6.2 Routing voor een passende plek	9
Bijlage 1	10
Bijlage 2	23
Bijlage 3	42
Bijlage 4	44

1. Inleiding

In de notitie “OPDC versus geïntegreerd specialistisch maatwerk (GSM)” staat in feite de herbezinning centraal: Hoe organiseren wij in het reguliere VO-onderwijs een optimale ondersteuning voor leerlingen met een meer complexere ondersteuningsvraag in een daarvoor toegesneden schoolomgeving en in een juiste (ortho)pedagogische context.

Zowel in de notitie “SWV in verandering” als ook in de herziene begroting 2017 ligt het accent op het kunnen realiseren van een voorziening m.b.t. de Extra Ondersteuning binnen de reguliere VO-scholen, zo integraal mogelijk en op termijn het liefst zo veel mogelijk in samenhang met het VSO en de bovenschoolse voorzieningen van het SWV Zuidoost-Drenthe VO 22.02 (SWV).

Binnen het SWV worden vanaf januari 2017 financiële middelen vrijgemaakt voor m.n. de VO-scholen om Steunpunten (Trajectgroep, Maatwerk(klas), Pluspunt, Pitstop e.d.) binnen de eigen school te realiseren ten einde zo goed en professioneel mogelijk in te kunnen gaan op de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen met een meer complexere ondersteuningsvraag.

In dit verband hebben de scholen binnen het SWV de mogelijkheid een eigen visie op ondersteuning te ontwikkelen rondom de vormgeving en inhoud ervan met als basis een verder gaande flexibilisering van de onderwijs- en ondersteuningsstructuur.

Hierbij kan het SWV, naast het beschikbaar stellen van de financiële middelen, ook een inhoudelijke rol vervullen, meer vanuit de optiek van adviseren, initiëren en inspireren.

Van elkaar leren, opstaan voor elkaar en het aanreiken van “good practices” zijn belangrijke voorwaarden om de Steunpunten binnen de VO-scholen verder te professionaliseren met als doel zoveel mogelijk leerlingen binnen een reguliere setting te kunnen houden.

Ter bevordering van een goede uitwisseling tussen de scholen en een éénduidige referentiekader rondom de Steunpunten zal er binnen het SWV een kenniskring rondom de inhoud en vormgeving van de Extra Ondersteuning binnen de VO en VSO-scholen worden georganiseerd om hiermee de gezamenlijkheid van onze missie “Zo regulier mogelijk” te willen benadrukken.

Tegen de achtergronden, zoals hierboven beschreven, mag de voorliggende notitie “Zo regulier mogelijk” worden gezien als een handreiking aan de VO-scholen. Ter concretisering van de (verdere) invulling van de Steunpunten geeft de notitie de VO-scholen dan ook voldoende handvatten. Ook is het mogelijk om op het niveau van het SWV éénheid van beleid, in deze, op tal van onderdelen (w.o. OPP) te kunnen realiseren.

Tenslotte dient gemeld te worden dat de notitie “Zo regulier mogelijk” is opgesteld door de werkgroep, bestaande uit:

- Marcella Berkhout - Esdal College
- Corianne Gruijters - SWV
- Karin Hindriks/Annemieke Euving - Hondsrug College
- Leaniek van der Kolk - RSG Ter Apel
- Harm Jan Wibbens - SWV (voorzitter)

En van commentaar voorzien door een resonansgroep, bestaande uit:

- Corrie Raat - De Nieuwe Veste
- Henk Reuvers - Terra
- Else Verheijen - Carmelcollege

2. Steunpunt Passend Onderwijs

2.1 Algemeen

Een steunpunt Passend Onderwijs voor extra dan wel meer zwaardere ondersteuning ten behoeve van leerlingen met een complexere vraag, is een voorziening binnen de reguliere VO-school waarbinnen de leerlingen Extra Ondersteuning ontvangen. Binnen de huidige situatie is het steunpunt Passend Onderwijs een verzamelnaam van verschillende vormen van de thans aanwezige voorzieningen zoals Trajectgroep, Maatwerk(klas), Pluspunt, Pitstop e.d.

De VO-scholen, in samenwerking met het SWV, wensen de voorzieningen verder te professionaliseren waarmee de handelingsbekwaamheid van de VO-school naar de moeilijke ondersteuningsvragen in de komende jaren gaat toenemen ten einde meer leerlingen in het reguliere onderwijs te kunnen behouden.

Het zal duidelijk zijn dat er nog flink geïnvesteerd moet worden in mensen en middelen wil er sprake zijn van “flinke” Steunpunten die een duidelijke aanvulling zijn op het normale reguliere proces, bekostigd vanuit de Basisondersteuning.

2.2 Context

Leerlingen die gebruik maken van het steunpunt zijn altijd leerlingen die in staat worden geacht de reguliere lessen te kunnen volgen en het reguliere diploma te kunnen behalen. Het gaat veelal om leerlingen met een leer- gedrags- en/of sociaal emotionele problemen die hen dermate belemmeren bij het volgen van de reguliere lessen bij één of meerdere vakgebieden dat extra begeleiding en coaching in het steunpunt noodzakelijk is, afgestemd op de ondersteuningsvraag.

In dit verband is niet alleen een nader aan te duiden setting binnen de school waar sprake is van veiligheid, rust en structuur van belang, maar zeker ook de juiste context (mensen, middelen) waarbinnen de doelgroepen leerlingen worden ondersteund en begeleid.

In het steunpunt staat naast het verzorgen van het primaire proces de (ortho)didactische en pedagogische ondersteuning centraal. Ook biedt het steunpunt mogelijkheden voor observatie om specifieke leer- en/of gedragsproblemen nader in beeld te kunnen brengen met het doel een adequate begeleiding te kunnen bieden.

In het algemeen kan er gesteld worden dat het steunpunt dagelijks bemenst wordt door een vaste begeleider, veelal ondersteund door een onderwijsassistent, die door ervaring en kwalificaties de competenties bezit om de diverse leerlingen de juiste (ortho) pedagogische en didactische ondersteuning te bieden.

In dit verband zal de gehele context er als volgt kunnen uitzien:

- Locatieniveau

- een setting binnen de school waarin sprake is van een rustige, veilige, prettige en gestructureerde omgeving;
- een setting die een duidelijk onderdeel is van de scholengemeenschap (geïntegreerd denken), echter die mogelijkheden biedt om fasegewijs de leerling te kunnen laten wennen aan het reguliere proces;
- er moet sprake zijn van een goede afstemming met de reeds aanwezige ondersteunings(zorg)structuur en het aanwezige systeem van leerlingbegeleiding. Het steunpunt dient dan ook een verrijking te zijn van de bestaande structuren en geen gescheiden en afzonderlijk onderdeel van de school te zijn;
- er dient voldoende formatie te zijn voor de groep leerlingen binnen het steunpunt, waarbij de groepsgrootte afhankelijk is van de mate van complexiteit in de ondersteuningsvragen. Een dubbele bezetting per groep valt aan te bevelen.
- er dient een adequate deskundigheid te zijn rondom de (ortho)didactische en pedagogische ondersteuning, waarbij een samenwerking met het Expertisecentrum van het SWV van belang is van:
 - de inzet van orthopedagoog/psycholoog;
 - de inzet van een ambulante onderwijsbegeleider (voorheen AB'er);
- er dient sprake te zijn van een team van deskundig personeel met een coördinatie die tevens de verbinding onderhoudt met de aanwezige ondersteunings(zorg)structuur.

- Docentenniveau

- deskundigheid in de gebieden van de verschillende doelgroepen;
- openstaan voor verdere deskundigheidsbevordering;
- werken binnen een team van onderscheiden deskundigheden in een multidisciplinair- team rondom de (ortho)didactische en pedagogische begeleiding;
- schrijven van handelingsadviezen en- plannen;
- werken met een ontwikkelingsperspectief (OPP);

- Managementniveau

- het voeren van beleid rondom:
 - het terugdringen van voortijdige schooluitval;
 - een verminderde doorstroom naar het VSO;
 - het voorkomen van thuiszitters;
 - deskundigheidsbevordering;
 - gebouwelijke investeringen;
- het samenwerken en afstemmen met het VSO, bovenschoolse voorziening en het Expertisecentrum.

2.3 Modellen voor de Steunpunten

Geconstateerd kan worden dat alle VO-scholen binnen ons SWV één of meerdere Steunpunten hebben binnen de schoolorganisaties met daarbij naar vorm en inhoud onderscheiden modellen. Hierbij kan niet gezegd worden welk model de voorkeur heeft, aangezien er per locatie naar vorm en inhoud verschillen mogen bestaan, mede afhankelijk van de wijze waarop de ondersteuningsstructuur (voorheen zorgstructuur) op de betreffende locaties vorm en inhoud heeft gekregen m.a.w. op welk moment en onder welke omstandigheden wordt de mate van handelingsverlegenheid ervaren waarbij dan de aanwezigheid van een steunpunt meerwaarde kan hebben. Ook hierbij speelt de populatie en het niveau van de leerlingen van de betreffende locaties een belangrijke rol.

Zoals in de vorige hoofdstukken is beschreven, is er binnen het SWV een tamelijke éénduidigheid rondom:

- de doelgroep leerlingen o.m.:
 - leerlingen met externaliserend dan wel internaliserend gedrag;
 - leerlingen die een kans van slagen hebben om een diploma te halen;
 - leerlingen die dreigen uit te vallen;
- de aanwezigheid van de noodzakelijke expertise binnen de Steunpunten;
- de noodzaak van handelingsgericht- en planmatig werken;
- de essentie van de rol van het OPP
 - wat gaat goed, waaraan moet nog gewerkt worden;
- de context waarbinnen de Steunpunten werken;
- de noodzakelijke driehoek van overleg: leerling-school-ouder(s)/verzorger(s).

Op andere gebieden zijn er tussen de schoolmodellen verschillen zowel naar vorm als inhoud:

- plaats en setting binnen de school, gescheiden dan wel geïntegreerd;
- de mate van inbedding in de bestaande ondersteuningsstructuur;
- de mate van uitwisseling met het primaire proces in het reguliere onderwijs:
 - voor één of meerder vakken;
 - voor meerdere dagdelen per week;
 - voor kortere of langere periode;
 - voor een meer vaste groep dan wel flexibele (ambulante) groepsvorm;
- de werkwijze rondom plaatsing binnen het steunpunt.

Echter, centraal zijn, bij de verdere vormgeving van het schoolmodel, o.m. de volgende punten:

- de structurele inzet van de onderscheiden deskundigheden als multidisciplinair-team in het totale begeleidingsproces;
- de wijze van observeren, onderzoeken en de weging van de factoren met als doel de leerling een passend onderwijs- en begeleidingsaanbod te doen;
- de mate van inzicht in een complexe ondersteuningsvraag en de mate van handelingsbekwaamheid van het ondersteuningsteam;
- de mate van scherpheid waaruit de school kan concluderen waar de leerling een passende plek kan worden geboden;
- het belang van de contacten met de basisscholen; welk materiaal wordt geleverd, welke testen en toetsen zijn nog noodzakelijk ten einde de complexiteit van de ondersteuningsvraag goed te kunnen inschatten;
- het belang is de samenwerking met de bovenschoolse voorziening als OPDC en Tussenvoorziening. Wie is bij welke ondersteuningsvraag handelingsbekwaam.

Conclusie: een éénduidig model is niet te presenteren, mede afhankelijk van bovengenoemde factoren.

3. Basis- en Extra Ondersteuning

3.1 Algemeen

De onderdelen Basis- en Extra Ondersteuning kennen een inhoudelijk als ook een budgettair karakter. Beide onderdelen worden beschreven in het School Ondersteuningsprofiel (SOP) als ook in het Ondersteuningsplan van het SWV. In ieder geval dient er op het niveau van het SWV een éénduidigheid te bestaan rondom de begrippen Basis- en Extra Ondersteuning, m.n. ten voordele van de gesprekken in de kenniskring en tussen de VO-scholen onderling. Het éénduidig kader inzake Basis- en Extra Ondersteuning dient in feite een richtlijn te zijn voor alle VO-scholen.

In budgettair opzicht wordt het volgende onderscheid gemaakt:

- Basisondersteuning, gefinancierd vanuit de lumpsum;
- Extra Ondersteuning, gefinancierd vanuit de bijdrage van het SWV, eventueel aangevuld met een bijdrage van de school zelf.

3.2 Basisondersteuning

De Basisondersteuning kan worden omschreven als het door het SWV afgesproken geheel aan preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school op planmatige wijze worden uitgevoerd.

Onder preventie wordt verstaan de Basisondersteuning voor alle leerlingen die erop gericht is om tijdig de leer- en gedragsproblematiek te voorkomen. Zo maakt de ondersteuning voor een veilig schoolklimaat deel uit van de basisondersteuning.

Licht curatieve interventies zijn gericht op het reduceren van leer- en gedragsproblematiek of het voorkomen van een stapeling van problemen.

Overzicht Basisondersteuning, zie bijlage 1.

3.3 Extra Ondersteuning

Extra Ondersteuning, zowel in de Steunpunten als ook in de regulier klas, wordt gegeven aan alle leerlingen die een meer complexe ondersteuningsvraag hebben.

Aangezien de school de middelen hiervoor ontvangt van het SWV is het aan de school op welke wijze deze middelen worden ingezet en op welke wijze ingegaan wordt op de ondersteuningsvraag.

De interne ondersteuningsstructuur van de school speelt hierbij een cruciale rol, weliswaar ondersteund door testen, toetsen, observaties en/of onderzoeken van het Expertisecentrum. In de warme overdracht van het PO naar het VO speelt de basisschool een belangrijke rol in de bepaling dan wel vaststelling welke leerlingen in aanmerking komen voor de Extra Ondersteuning (nu nog Aanwijzing LWOO + Arrangement Extra Ondersteuning).

4. Inzet en rol ambulante onderwijsbegeleider (AB'er)

4.1 Algemeen

In het kader van het tripartiete akkoord heeft het SWV 7.2 fte Ambulant Begeleiders overgenomen ten behoeve van de dienstverlening aan de VO-scholen. Het aantal beschikbare fte's worden vanuit het Expertisecentrum naar rato van het aantal leerlingen ter beschikking gesteld aan de VO-scholen, voor zover de scholen een AB'er willen inzetten.

Nu het SWV de financiële middelen voor de Extra Ondersteuning vooraf en structureel ter beschikking stelt aan de scholen zijn de scholen in staat hierop beleid te maken en een juiste context te realiseren met daarbij competente personele inzet. Ten behoeve hiervan kunnen de AB'ers zowel t.a.v. het personeel als ook t.a.v. de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen van grote meerwaarde zijn, aangezien de geboden dienstverlening van de AB'ers juist aanvullend moet zijn boven de al aanwezige expertise op de scholen zelf.

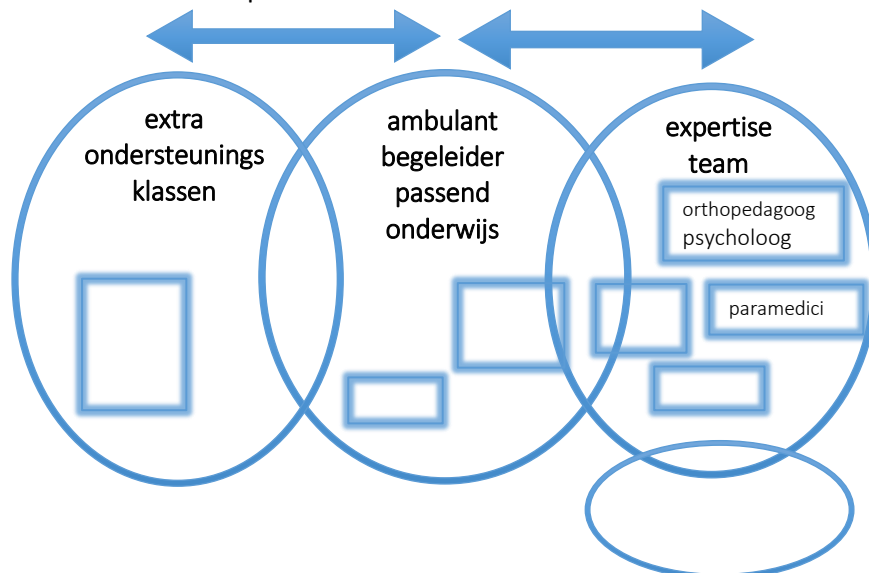
4.2 Wat is de meerwaarde van de ambulante onderwijsbegeleider

In het algemeen kan gesteld worden dat de taken van de AB'er gericht zijn op de leerlingbegeleiding, systeembegeleiding en voorlichting. Evenzo het verzorgen van cursussen (workshops) is een mogelijkheid.

De AB'er:

- heeft kennis van ziektebeelden en lichamelijke/verstandelijke beperkingen;
- heeft kennis van gedragsstoornissen en gedragsproblemen;
- kan kennis overdragen (leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en scholen);
- kan ondersteunen in het opstellen van een OPP;
- kan de ondersteuningsvraag vertalen in een plan;
- heeft contacten met de hulpverlenende instanties;
- is objectief en onafhankelijk;
- kan ondersteunen bij de aanmelding van leerlingen vanuit het PO;
- is in staat de leerling jaren te volgen en is daardoor goed op de hoogte van de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Gezien de specifieke kennis en deskundigheid op de gebieden: begeleiding, ondersteuning en ziektebeelden dan wel leer- en gedragsproblematiek is de AB'er een toegevoegde waarde bij het team, behorende tot een steunpunt binnen de school.

5. De rol en het belang van het OPP

5.1 Algemeen

Door het SWV is er voor gekozen de extra ondersteuningsmiddelen naar de VO-scholen uit te keren. Het vraagstuk blijft op welke wijze deze gelden bij de juiste leerling komt, die daadwerkelijk Extra Ondersteuning nodig heeft.

Een deel van deze bekostiging zal ingezet worden voor het vormgeven van Steunpunten, waarbij duidelijk moet worden welke leerlingen hiervan gebruik mogen maken. Hierbij is het van belang een 'toelatingsrouting' af te spreken en zal de ondersteuningsvraag van de leerling duidelijk omschreven moeten zijn. Hierbij kunnen de 5 IVO-velden gebruikt worden (Hoeveelheid aandacht, Onderwijsmaterialen, Ruimtelijke omgeving, Expertise, Samenwerking met externe organisaties), zie bijlage 4.

Het OPP biedt hierbij een duidelijke leidraad. Door de startinformatie en de belemmerende en bevorderende factoren in kaart te brengen, kunnen eenduidige meetbare doelen gesteld worden. Tevens wordt middels het OPP de voortgang van de ondersteuning duidelijk zichtbaar, middels een duidelijke evaluatie en waar nodig bijstelling van de doelen.

Het SWV biedt een format, waardoor alle scholen een uniform en kwalitatief goed document kunnen gebruiken. Deze is in bijlage 2 toegevoegd.

5.2 Toelatingsroute voor leerlingen met een ondersteuningsvraag PO-VO

Voor alle leerlingen met een ondersteuningsaanvraag die van het Primair Onderwijs naar het Voorgezet Onderwijs gaan, is het van groot belang dat zij vanaf de start op het Voortgezet Onderwijs de juiste ondersteuning krijgen, om deze kwetsbare groep leerlingen de beste kansen te kunnen bieden voor hun toekomst.

Om de ondersteuningsbehoefte in beeld te brengen is een goede overdracht (PO-VO) met daarbij onderzoek van groot belang. Middels het schoolverlatersonderzoek (zie bijlage), wordt in beeld gebracht wat de belemmerende en bevorderende factoren zijn, alsmede de ondersteuningsbehoefte waaraan gewerkt moet worden. Dit schoolverlatersonderzoek kan tevens als startdocument voor het OPP (VO) dienen.

De uitslag van het schoolverlatersonderzoek (zie bijlage 3) doet geen uitspraak over de plaatsing van leerlingen (bijv. LWOO-OPDC-Pro). Hierdoor ligt de verantwoordelijkheid voor de plaatsing van leerlingen in eerste instantie bij de toelatingscommissies van de reguliere VO-scholen. Zij zullen moeten bepalen of de school voldoende toegerust is om de leerling de benodigde ondersteuning te kunnen bieden of dat zij handelingsverlegen zijn. Hierbij is het van belang de expertise van het Expertisecentrum van het Samenwerkingsverband te betrekken. Zij kunnen als onafhankelijk orgaan de scholen hierbij ondersteunen.

Indien de reguliere school de benodigde ondersteuning niet kan bieden, kan de leerling verwezen worden naar de Onderwijslocatie van het Samenwerkingsverband, het OPDC. Mocht de Onderwijslocatie tevens handelingsverlegen zijn, dan kan er een TLV aangevraagd worden voor plaatsing in het Speciaal Onderwijs bij de CvA (PLC+), zie paragraaf 6.2 en bijlage 3.

6. Steunpunten op de VO-scholen in relatie tot de bovenschoolse voorziening OPDC

6.1 Algemeen

Naar aanleiding van de notitie “OPDC versus GSM” is de keuze gemaakt voor scenario 3, waarin het huidige OPDC wordt gerelateerd aan de realisatie van de Steunpunten op de VO-scholen, onder het motto “OPDC vooralsnog”.

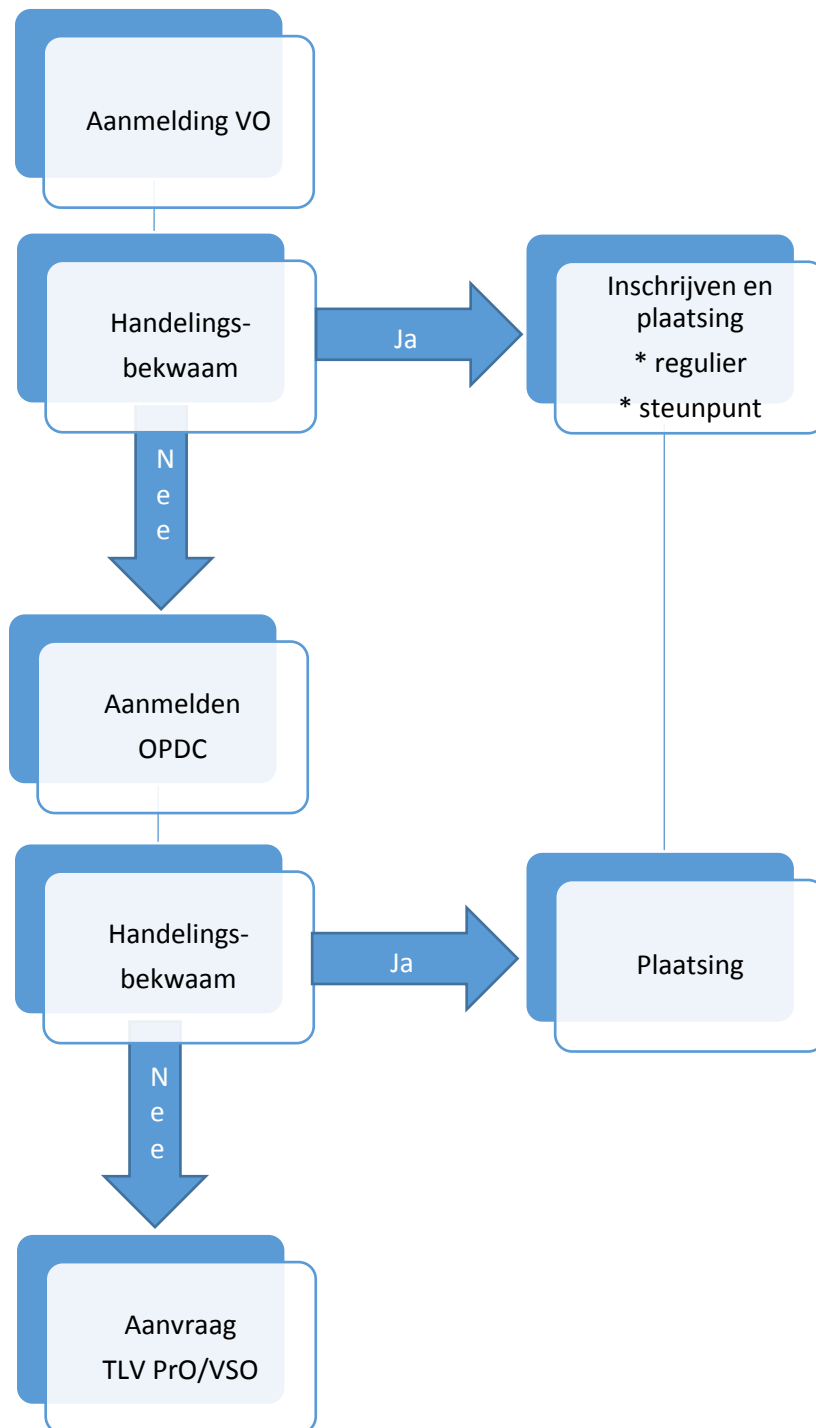
Aangezien de VO-scholen de gelegenheid moeten krijgen om in de komende jaren flinke Steunpunten vorm te geven, al dan niet in samenwerking met het VSO en PrO, zal het OPDC en de huidige Tussenvoorziening, als bovenschoolse voorzieningen, aanvullend zijn op de verdere ontwikkelingen van Steunpunten binnen de VO-scholen.

Als gevolg van deze vorm van Extra Ondersteuning zullen de scholen vanaf nu beter in staat zijn meer leerlingen binnen de reguliere setting te kunnen behouden. Daarnaast is er sprake van “witte vlekken” in onze regio rondom leerlingen met een ASS problematiek, thuiszitters en afstromers binnen het VO. Voor deze leerlingen kan de bovenschoolse voorziening van het SWV van meerwaarde zijn, veelal in symbiose met het VO, ook onder het motto “Zo regulier mogelijk”. In het licht van de bovengenoemde ontwikkelingen zal het OPDC kleiner worden en complexer van aard.

Centraal hierbij staat het vraagstuk hoe de voorzieningen zich ten opzichte van elkaar verhouden. Wie is handelingsbekwaam voor welke doelgroep en op welke wijze worden de deskundigheden en verdere bekwaamheden op elkaar afgestemd.

6.2 Routing voor een passende plek

In het kader van een schoolkeuze door leerlingen van de basisschool ziet de routing voor plaatsing er als volgt uit:

Bijlage 1

Basisondersteuning

De uitwerking is een vaststelling (bestuurlijke miniconferentie juni 2013) van wat minimaal verwacht mag worden van elke school aan basisondersteuning op de vier domeinen zoals vastgesteld in het referentiekader:

- A. preventief handelen en preventieve licht curatieve interventies;
- B. ondersteuningsstructuur van de school;
- C. planmatig werken;
- D. basiskwaliteit van de school en de docent.

De beschikbaarheid van de volgende expertise valt onder de basisondersteuning:

- mentor;
- vertrouwenspersoon;
- decaan;
- zorg coördinator;
- jeugdarts/GGD;
- schoolmaatschappelijk werk;
- leerplichtambtenaar;
- wijkagent;
- docent NT2.

1. Preventief handelen en preventieve licht curatieve interventies	Op orde	In ontwikkeling	Niet op orde
1.1 De school draagt zorg voor doorgaande leer- en ondersteuningslijnen van Primair naar Voortgezet Onderwijs.			
Aandachtspunt: Afstemming leerlijnen			
1.2 De school draagt zorg voor doorgaande leer- en ondersteuningslijnen naar het vervolgonderwijs.			
Aandachtspunt: Persoonsafhankelijk			
1.3 De school beschikt over voldoende gegevens van de leerling om een doorgaande leerlijn te kunnen bieden.			
Aandachtspunt: Incomplete dossiers			

1.4 De school biedt onderwijsprogramma's en leerlijnen op maat voor leerlingen.			
Aandachtspunt: Registratie/Beleid			
1.5 Er is een veilig schoolklimaat, zowel voor leerlingen als medewerkers.			
Aandachtspunt: Kennis en kunde			
1.6 De school beschikt over specifieke onderwijsprogramma's en leerlijnen voor leerlingen met een meer of minder gemiddelde intelligentie.			
Toelichting:			
1.7 Op de school is diagnostische expertise aanwezig, met betrekking tot dyslexie.			
Toelichting:			
1.8 Het schoolgebouw is fysiek toegankelijk voor alle leerlingen en de inrichting en het gebouw en de lesruimtes getuigen van een veilige en inspirerende leer- en werkomgeving.			
Toelichting:			
1.9 De school organiseert de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben.			
Toelichting:			
1.10 De school beschikt over ondersteunende didactische interventies.			

Toelichting:			
1.11 De school beschikt over (ortho)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.			
Toelichting:			
1.12 a) De school verzorgt compenserende middelen voor dyslexie (conform de protocollen).			
Toelichting:			
1.12 b) De school verzorgt compenserende middelen voor dyscalculie (conform de protocollen).			
NB: 1.12 a en b) Intensieve begeleiding valt onder Extra Ondersteuning!			
1.13 De school beschikt over een protocol voor medische handelingen.			
Toelichting:			

2. Ondersteuningsstructuur van de school	Op orde	In ontwikkeling	Niet op orde
2.1 De school heeft een helder toelatings- en plaatsingsbeleid.			
Aandachtspunt: Hoe om te gaan met OPDC-adviezen			
2.2 De mentor is de spil van de leerlingenbegeleiding op het eerstelijns niveau.			
Aandachtspunt: Kwaliteit mentor			

2.3 Een mentor voert regelmatig doelgerichte, geplande gesprekken (individueel) met de leerling.			
Aandachtspunt: Kwaliteit mentor			
2.4 De mentor consulteert collega's en ouder(s)/verzorger(s).			
Aandachtspunt: Kwaliteit mentor			
2.5 De leerling kan gebruik maken van een vertrouwenspersoon wanneer hij/zij behoefte heeft aan vertrouwelijke gesprekken.			
NB: Inzet van een orthopedagoog en/of schoolmaatschappelijk werk valt onder Extra Ondersteuning!			
2.6 De school beschikt over een goed functionerend zorgteam/intern Zorg Advies Team (ZAT).			
Aandachtspunt: Deelnemers zorgteam/intern Zorg Advies Team (ZAT) (stroomdiagram)			
2.7 Er is een goede aansluiting van het interne zorgcircuit van de school op het externe zorgcircuit.			
Toelichting:			
2.8 Het docententeam bespreekt de aanpak van de leerling in de leerlingbespreking, zodat deze eenduidig is.			
Aandachtspunt: Uitvoering van éénduidige afspraken			
2.9 De school onderhoudt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingenniveau haar eigen kerntaak overschrijden.			

Toelichting:			
2.10 De school heeft de taken en verantwoordelijkheden van medewerkers en de betrokkenheid van de ouder(s)/verzorger(s) bij de ondersteuning omschreven en in haar schoolplan vastgelegd.			
Toelichting:			
2.11 De school maakt volgens vaste afspraken gebruik van het externe zorgcircuit.			
Toelichting:			
2.12 De school heeft regelmatig overleg met de ouder(s)/verzorger(s).			
Toelichting:			

3. Planmatig werken	Op orde	In ontwikkeling	Niet op orde
3.1 a) De docenten verzamelen en analyseren gegevens (didactisch) van alle leerlingen.			
Aandachtspunt: Deskundigheid			
3.1 b) De docenten verzamelen en analyseren gegevens (sociaal-emotioneel) van alle leerlingen.			
Aandachtspunt: Deskundigheid			
3.2 De docenten volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.			
Toelichting:			

<p>3.3 De docenten signaleren de leerlingen die specifieke aandacht nodig hebben.</p>			
<p>Toelichting:</p>			
<p>3.4 a) De docent/mentor formuleert de onderwijsbehoeften van zijn (mentor)leerlingen en geeft aan welke doelen de komende tijd worden nagestreefd (didactisch).</p>			
<p>Aandachtspunt: Vaststellen van doelen door docenten in ontwikkeling</p>			
<p>3.4 b) De docent/mentor formuleert de onderwijsbehoeften van zijn (mentor)leerlingen en geeft aan welke doelen de komende tijd worden nagestreefd (sociaal-emotioneel).</p>			
<p>Aandachtspunt: Vaststellen van doelen door docenten in ontwikkeling.</p>			
<p>3.5 De docent onderzoekt op welke wijze de leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften geclusterd kunnen worden.</p>			
<p>Aandachtspunt: Differentiatie</p>			
<p>3.6 De docent/mentor kan, al dan niet met behulp van ondersteunende expertise, een groepsplan opstellen.</p>			
<p>Toelichting:</p>			
<p>3.7 De school signaleert de leerlingen die (structureel) Extra Ondersteuning nodig hebben.</p>			
<p>Toelichting:</p>			

4. Basiskwaliteit van de school en de docent	Op orde	In ontwikkeling	Niet op orde
4.1 De leerinhouden zijn gericht op brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs en arbeidsmarkt.			
Toelichting:			
4.2 De docenten stemmen aanbod, instructie verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			
Aandachtspunt: Differentiatie/Onderwijsbehoefte of leerling centraal			
4.3 De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van de ondersteuning.			
Toelichting:			
4.4 De docent beschikt naast vakkenis, basis klassenmanagement en algemene pedagogisch-didactische vaardigheden ook over specifieke ondersteuningsvaardigheden.			
Aandachtspunt: Bevoegd, is niet altijd bekwaam			
4.5 De docent heeft voldoende vakinhoudelijke en didactische kennis en vaardigheid om op professionele en planmatige wijze voor de individuele leerlingen en voor de groepen waarmee hij werkt, een krachtige leeromgeving tot stand te brengen.			
Toelichting:			
4.6 De docent gaat uit van de positieve aspecten van een leerling.			
Toelichting:			

Extra Ondersteuning

Leerlingen, voor wie de basisondersteuning niet voldoende is, komen in aanmerking voor Extra Ondersteuning. Dit kan in de vorm van de inzet van extra middelen of ondersteuning.

Scholen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van aanvullende ondersteuning binnen de eigen school wanneer deze ondersteuning uitgaat boven de basiszorg en noodzakelijk is om de leerling met succes het onderwijs te kunnen laten volgen.

De school maakt voor de leerling die gebruik maakt van Extra Ondersteuning een ontwikkelingsperspectiefplan, waarin de te verwachten uitstroombestemming, de ondersteunende werkzaamheden van de school en de flankerende ondersteuning van de ouder(s)/verzorger(s) zijn beschreven. Het ontwikkelingsperspectiefplan wordt besproken met de ouder(s)/verzorger(s) en vastgelegd in een overeenkomst, die door school en ouder(s)/verzorger(s) wordt ondertekend bij de aanvang van de ondersteuning en bij de evaluatie/afsluiting van de ondersteuning.

Naast kennis en vaardigheden behorende tot de basisondersteuning behoren de volgende onderdelen tot de Extra Ondersteuning:

- veilige en gestructureerde leeromgeving;
- groepsgrootte max. 12-14;
- dubbele bezetting aan personeel gewenst bijv. docent en onderwijsassistent;
- deskundig personeel: kennis en vaardigheden inzake de aard en complexiteit van de ondersteuningsvragen;
- betrekken bij de begeleiding: AB-er en orthopedagoog;
- intensieve samenwerking met de ketenpartners als: leerplicht, GGZ, GGD etc.;
- aanwezigheid van:
 - extra lesmateriaal;
 - extra ondersteunende didactische aangepast leermiddelen ten behoeve van de noodzakelijke interventies;
 - intensieve dyslexie ondersteuning;
 - een grote variatie aan orthopedagogische en orthodidactische programma's en methodieken;
 - diagnostische expertise op het gebied van het autistisch spectrum en op het gebied van sociaal en/of emotionele problematiek.

In de komende jaren zal de voortgang in de verdere vormgeving van de Steunpunten in beeld worden gebracht door:

- onderlinge uitwisseling van ideeën en ervaringen binnen de kenniskring;
- verslaggeving aan het SWV inzake de stand van zaken;
- visitatierondes vanuit het SWV, conform de huidige systematiek.

Toelichting Basisondersteuning

Een handreiking voor de VO-scholen:

Domein A: Preventief handelen en preventieve licht curatieve interventies

1.1 De school draagt zorg voor doorgaande leer- en ondersteuningslijnen van Primair naar Voortgezet Onderwijs.

- voor nieuwe leerlingen organiseert onze school een introductieprogramma aan het begin van het eerste schooljaar;
- onze school organiseert bijeenkomsten in het kader van 'warme overdracht' met basisscholen;
- onze school stemt vakinhouden en didactieken af met aanleverende basisscholen;
- onze school zorgt voor Nederlands en rekenen voor een doorgaande lijn, conform de referentieniveaus voor taal en rekenen.

1.2 De school draagt zorg voor doorgaande leer- en ondersteuningslijnen naar het vervolgonderwijs.

- onze school organiseert uitwisselingsbijeenkomsten van docenten bovenbouw met docenten uit het vervolgonderwijs;
- onze school nodigt leerlingen uit ons te informeren over hun ervaringen (terugkomdagen, uitstroomonderzoek, enquêtes e.d.);
- onze school organiseert gezamenlijke en afgestemde leer- en ontwikkelingslijnen met het vervolgonderwijs;
- onze school zorgt voor warme overdracht van leerlingen naar het vervolgonderwijs;
- onze school volgt nog minstens een jaar haar leerlingen in het vervolgonderwijs.

1.3 De school beschikt over voldoende gegevens van de leerling om een onderwijsopbrengst te kunnen garanderen.

- onze school brengt het instapniveau van leerlingen in beeld (o.a. ref. niveaus taal en rekenen);
- jaarlijks vindt terugkoppeling plaats naar de toeleverende (basis)school;
- onze school rapporteert systematisch terug aan po-scholen over de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen;
- onze school vraagt aan basisscholen (of ouder(s)/verzorger(s)) die een leerling met Extra Ondersteuningsbehoefte aanmelden aanvullende informatie over de aard van de geboden ondersteuning.

1.4 De school biedt onderwijsprogramma's en leerlijnen op maat voor leerlingen.

- onderwijs en begeleiding in kleine flexibele groepen is mogelijk;
- onze school hanteert voor groepen die relatief meer ondersteuning nodig hebben het beleid 'meer' handen voor de klas';
- op onze school is voor elke groep een passend programma samengesteld wat toe leidt tot de bijbehorende eindtermen (inspectiekader 3.1);
- onze school biedt een structureel aanbod gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

1.5 Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.

- onze school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om school;
- onze school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid voordoen (w.o. pesten, gedragsproblemen);
- de leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school;
- het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school;
- onze school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om school;
- het personeel van onze school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.

1.8 Het schoolgebouw is fysiek toegankelijk voor alle leerlingen en de inrichting en het gebouw en de lesruimtes van een veilige en inspireerden leer- en werkomgeving.

- onze school is rolstoeltoegankelijk;
- onze school beschikt in lokalen en andere ruimtes over rustige (prikkelarme) werkplekken.

1.9 De school organiseert de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben.

- onze school beschikt over passend lesmateriaal als dat in verband met de onderwijsbehoeften van de leerlingen noodzakelijk is (bv. lesmateriaal of toetsen in een groter lettertype, auditief materiaal, extra ICT-voorzieningen).

Domein B: De ondersteuningsstructuur van de school

2.1 Onze school heeft een helder toelatings- en plaatsingsbeleid (toelatingsroute voor zorgleerlingen PO-VO)

- onze school heeft de aanmelding en plaatsing van leerlingen goed geregeld: procedures vastgelegd; aanmelding PCL+, onderwijskundig rapport, testen die gebruikt worden;
- in onze school zijn afspraken over de verantwoordelijkheden inzake de toelating van leerlingen;
- onze school heeft voldoende kennis van andere scholen van het Samenwerkingsverband om ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen verantwoord te kunnen doorverwijzen;
- onze school zorgt in overleg met ouder(s)/verzorger(s) voor een zorgvuldige overdracht van informatie van en naar externe instellingen;
- onze school houdt bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften een intakegesprek met de toeleverende school, de leerling en de ouder(s)/verzorger(s).

2.2 De mentor is in eerste instantie de spil van de leerlingenbegeleiding op het eerstelijns niveau.

- de mentor voert begeleidingslessen zoals studievaardigheden en –begeleiding uit;
- de mentor is de spil in de communicatie met de vakdocenten en de ouder(s)/verzorger(s) en het verloop van de leerling- en de rapportenvergadering;
- de mentor onderhoudt op basis van de besprekingen contacten met de ouder(s)/verzorger(s) in overleg met de zorgcoördinator en of team/afdelingsleider;
- de docent signaleert leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op basis van eigen waarneming en signalen van collega's. Indien nodig verwijst de mentor door naar de ondersteuningsstructuur van de school.

- 2.6** De school beschikt over een goed functioneren zorgteam/intern Zorg Advies Team (ZAT).
- in het zorgteam zijn ketenpartners en andere direct bij de leerling betrokken instanties op afroep uit te nodigen;
 - de zorgcoördinator brengt de leerling in in het ZAT;
 - het zorgteam komt minstens 1 x per 6 weken bijeen.
- 2.9** De school onderhoudt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerling niveau haar eigen kerntaak overschrijden.
- onze school werkt samen met ketenpartners vanuit de visie 'één kind één plan';
 - de uitkomsten van het overleg met ketenpartners worden planmatig teruggekoppeld naar het zorgteam en de desbetreffende begeleiders en mentoren;
 - er vindt een geregelde feedback plaats tussen hulpverlener en de zorgcoördinator;
 - de begeleiding wordt samen met de externe instelling geëvalueerd;
 - onze school heeft vaste contactpersonen bij de externe instanties.
- 2.10** De school heeft de taken en verantwoordelijkheden van collega's en de betrokkenheid van de ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen bij de ondersteuning omschreven en in haar schoolplan vastgelegd.
- de taken en verantwoordelijkheden van interne ondersteuners;
 - wat ouder(s)/verzorger(s) en school wederzijds van elkaar mogen verwachten;
 - hoe wordt gecommuniceerd bij ondersteuning van leerlingen (wederzijds bij vragen of zorgen);
 - hoe inspraak en medezeggenschap is geregeld;
 - hoe bij klachten en geschillen wordt gehandeld.

Domein C: Planmatig werken

- 3.2** De docenten volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.
- onze school gebruikt een schriftelijk vastgelegd samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen;
 - de docenten volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen;
 - onze school kan aantonen welke ondersteuning en begeleiding is geboden aan leerlingen met (extra) ondersteuningsbehoeften én wat de effecten zijn van de ondersteuning en begeleiding aan leerlingen met (extra) ondersteuningsbehoeften;
 - elke leerling krijgt minstens drie keer per jaar informatie over zijn voortgang en ontwikkeling van docenten én ondersteuners.

Domein D: Basiskwaliteit van de school en de docent

- 4.1** De leerinhouden zijn gericht op brede ontwikkeling van leerlingen en de voorbereiding op vervolgonderwijs en arbeidsmarkt.
- de school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van de leerlingen;
 - onze school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen;
 - onze school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van kennis over en kennismaking met diversiteit in de samenleving.

- 4.2** De docenten stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- docenten stemmen de leerinhouden af op de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen;
 - de docenten stemmen de instructie af op verschillen tussen leerlingen;
 - de docenten stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen tussen de leerlingen;
 - de docenten stemmen de instructietijd af op verschillen tussen de leerlingen;
 - wanneer een substantieel aantal leerlingen op school eenzelfde ondersteuningsbehoefte hebben wordt dit opgenomen in het basisaanbod van het Ondersteuningsplan.
- 4.3** De school zorgt systematisch voor behoud of verbetering van de kwaliteit van de ondersteuning.
- onze school brengt jaarlijks de ondersteuningsbehoeften van leerlingen in kaart (bv. d.m.v. logboekanalyse van het zorgadvies team);
 - onze school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie;
 - onze school evalueert jaarlijks de kwaliteit van de ondersteuning;
 - onze school evalueert jaarlijks de professionaliseringsbehoeften bij medewerkers.
- 4.4** De docent beschikt naast vakken, vaardig klassenmanagement en algemene pedagogisch-didactische vaardigheden ook over specifieke ondersteuningsvaardigheden.
- onze docenten beschikken over de competenties om vroegtijdig leer- en ontwikkelingsproblemen (sociaal-emotioneel en thuissituatie) bij kinderen te signaleren;
 - in onze school zijn vaste afspraken en procedures (schriftelijk vastgelegd) hoe hierover wordt gecommuniceerd;
 - de school betreft ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen vroegtijdig bij de ondersteuningsvraag;
 - onze docenten zijn in staat effectieve interventies toe te passen bij beginnende (gedrags)problematiek;
 - onze docenten werken planmatig aan de verbetering van de ontwikkelingskansen van de leerling;
 - de docenten van onze school streven naar zo hoog mogelijke opbrengsten van leerlingen en betrekken in de evaluatie hun eigen rol hierin.
- 4.5** De docent heeft voldoende vakinhoudelijke en didactische kennis en vaardigheid om op professionele en planmatige wijze voor de individuele leerlingen en voor de groepen waarmee hij werkt, een krachtige leeromgeving tot stand te brengen.
- de docent vormt zich een goed beeld van de mate waarin de leerlingen de leerinhoud beheersen en van de manier waarop ze hun werk aanpakken;
 - de docent ontwerpt gevarieerde leeractiviteiten, waarbij de verschillende zintuigen aan bod komen;
 - de docent biedt een diversiteit van activerende werkvormen en samenwerkend leren aan;
 - de docent heeft kennis van ontwerpen van onderwijs, didactiek en didactische leermiddelen, waaronder informatie- en communicatietechnologie;
 - de docent evalueert de leeractiviteiten en de effecten ervan en stelt ze zo nodig bij, voor de hele groep maar ook voor individuele leerlingen.

4.6 De docent gaat uit van de positieve aspecten van een leerling.

- de docent draagt er zorg voor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en met de docent omgaan;
- de docent vormt zich een goed beeld van het sociale klimaat in een groep, van het individuele welbevinden van de leerlingen en van de vorderingen die zij maken op het gebied van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid;
- de docent signaleert problemen en belemmeringen in de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen en stelt, zo nodig samen met collega's, een passend plan van aanpak of benadering op;
- de docent evalueert dat plan van aanpak of die benadering en stelt het zo nodig bij, voor de hele groep en ook voor individuele leerlingen.

Bijlage 2

Ontwikkelingsperspectief (OPP) SWV Zuidoost-Drenthe VO 22.02

Naam:

Geboortedatum:

Advies Basisschool:

Wens ouder(s)/verzorger(s):

Wens Leerling:

Klas:

Arrangement: Steunpunt/Onderwijslocatie (OPDC)/.....

Startinformatie

Intelligentie gegevens:

Didactische gegevens/Leervorderingen:

Toets	Technische Lezen LA	Spelling LA	Begrijpend Lezen LA	Rekenen-Wiskunde LA
Cito/ Drempelonderzoek				

Integratief Beeld:

Aanvullende informatie:

Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

Ondersteuningsbehoefte:

Aan welke doelen wordt er gewerkt dit schooljaar:

Handelingsadvies; wat moet er gebeuren om de doelen te behalen?

Benodigde ondersteuning	Door wie	Functie	Periode

Uitstroombestemming

Uitstrooprofiel	
Leerroute	
Beoogde uitstroomdatum	
Opmerkingen specifiek t.a.v. vakken (niveau en vorderingen)	
Onderbouwing uitstroombestemming, leerroute en tijdsbestek op basis van alle gegevens.	

Ondertekening

Betrokkenen	Naam	Functie	Handtekening	Datum
<i>Ouder(s)/Verzorger(s)</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Naam Leerling</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Namens VO-school van inschrijving</i>				

Handelingsgerichte deel OPP Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...

Naam:

Klas:

Onderwerp: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ... (dd-mm-jjjj)

Welke ondersteuning is er (al) geboden dit schooljaar?

Geboden en lopende ondersteuning	Periode	Resultaat van de ondersteuning	Vervolg nodig? <i>Ja/Nee</i>

Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?

Benodigde ondersteuning	Door wie	Functie	Periode

Wijziging uitstroombestemming

Uitstrooprofiel	
Leerroute	
Beoogde uitstroomdatum	
Opmerkingen specifiek t.a.v. vakken (niveau en vorderingen)	
Onderbouwing uitstroombestemming, leerroute en tijdsbestek op basis van alle gegevens.	

Ondertekening

Betrokkenen	Naam	Functie	Handtekening	Datum
<i>Ouder(s)/Verzorger(s)</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Naam Leerling</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Namens VO-school van inschrijving</i>				

Evaluatie OPP eind leerjaar ...

Naam:

Klas:

Onderwerp: Evaluatie OPP eind leerjaar ... (dd-mm-jjjj)

Welke ondersteuning is er (al) geboden dit schooljaar?

Geboden en lopende ondersteuning	Periode	Resultaat van de ondersteuning	Vervolg nodig? <i>Ja/Nee</i>

Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?

Benodigde ondersteuning	Door wie	Functie	Periode

Advies:

Wijziging uitstroombestemming

Uitstrooprofiel	
Leerroute	
Beoogde uitstroomdatum	
Opmerkingen specifiek t.a.v. vakken (niveau en vorderingen)	
Onderbouwing uitstroombestemming, leerroute en tijdsbestek op basis van alle gegevens.	

Ondertekening

Betrokkenen	Naam	Functie	Handtekening	Datum
<i>Ouder(s)/Verzorger(s)</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Naam Leerling</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Namens VO-school van inschrijving</i>				

Handelingsgerichte deel OPP Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...

Naam:

Klas:

Onderwerp: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ... (dd-mm-jjjj)

Welke ondersteuning is er (al) geboden dit schooljaar?

Geboden en lopende ondersteuning	Periode	Resultaat van de ondersteuning	Vervolg nodig? <i>Ja/Nee</i>

Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?

Benodigde ondersteuning	Door wie	Functie	Periode

Wijziging uitstroombestemming

Uitstrooprofiel	
Leerroute	
Beoogde uitstroomdatum	
Opmerkingen specifiek t.a.v. vakken (niveau en vorderingen)	
Onderbouwing uitstroombestemming, leerroute en tijdsbestek op basis van alle gegevens.	

Ondertekening

Betrokkenen	Naam	Functie	Handtekening	Datum
<i>Ouder(s)/Verzorger(s)</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Naam Leerling</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Namens VO-school van inschrijving</i>				

Evaluatie OPP eind leerjaar ...

Naam:

Klas:

Onderwerp: Evaluatie OPP eind leerjaar ... (dd-mm-jjjj)

Welke ondersteuning is er (al) geboden dit schooljaar?

Geboden en lopende ondersteuning	Periode	Resultaat van de ondersteuning	Vervolg nodig? <i>Ja/Nee</i>

Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?

Benodigde ondersteuning	Door wie	Functie	Periode

Advies:

Wijziging uitstroombestemming

Uitstrooprofiel	
Leerroute	
Beoogde uitstroomdatum	
Opmerkingen specifiek t.a.v. vakken (niveau en vorderingen)	
Onderbouwing uitstroombestemming, leerroute en tijdsbestek op basis van alle gegevens.	

Ondertekening

Betrokkenen	Naam	Functie	Handtekening	Datum
<i>Ouder(s)/Verzorger(s)</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Naam Leerling</i>		<i>n.v.t.</i>		
<i>Namens VO-school van inschrijving</i>				

Handleiding OPP

(OntwikkelingsPerspectief Plan)

Inhoud:	Blz.:
1. Algemene informatie	1
2. Formulier invullen: Ontwikkelingsperspectief (OPP)	2
3. Formulier invullen: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...	3
4. Formulier invullen: Evaluatie OPP eind leerjaar ...	4
5. Formulier invullen: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...	5
6. Formulier invullen: Evaluatie OPP eind leerjaar ...	6

1. Algemene informatie

Aan het begin van het Voortgezet Onderwijs wordt het OntwikkelingsPerspectief Plan (OPP) opgesteld, met daaropvolgend een Tussenevaluatie en vervolgens een Evaluatie aan het eind van het leerjaar.

In deze evaluaties wordt het OPP geëvalueerd:

- aan welke doelen zijn er afgelopen periode gewerkt?
- welke doelen zijn er wel/deels/niet behaald?
- welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn hiervoor ingezet?
- wat is er nog nodig aan ondersteuning?

2. Formulier invullen: Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Uitleg vragen blz. 1:

- **Arrangement: OPDC/Steunpunt/.....**
Graag aangeven wat van toepassing is.
- **Startinformatie: Cito/Drempelonderzoek**
 - streep door wat niet van toepassing is;
 - feef in geval van Toets Cito aan, welke toets is afgenomen;
 - LA = Leerachterstand.
- **Aanvullende informatie:**
Denk hierbij aan diagnose, leerproblematiek, intelligentiegegevens etc.

Uitleg vragen blz. 2:

- **Handelingsadvies; wat moet er gebeuren om de doelen te behalen?**
 - welke ondersteuning moet volgens jou geboden worden aan de leerling om de uitstroombestemming (schakelen naar reguliere school en diploma halen) te behalen?
 - wat moet er worden ingezet om een stapje dichterbij het behalen van de doelen te komen?
 - aan welke (andere) doelen moet dit schooljaar gewerkt worden?
 - welke ondersteuning heeft de leerling van iedere partij nodig om deze doelen te behalen?
 - welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn er noodzakelijk?

3. Formulier invullen: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...

Uitleg vragen blz. 4:

- **Leerjaar ... :**
Graag betreffende leerjaar invullen.
- **Geboden en lopende ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.
- **Resultaat van de ondersteuning:**
In trefwoorden aangeven wat het (voorlopig) resultaat van de ondersteuning is. Niet verwijzen naar het SOM.
- **Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?**
 - welke ondersteuning moet volgens jou geboden worden aan de leerling om de uitstroombestemming (schakelen naar reguliere school en diploma halen) te behalen?
 - wat moet er worden ingezet om een stapje dichterbij het behalen van de doelen te komen?
 - aan welke (andere) doelen moet de tweede helft van het schooljaar verder gewerkt worden?
 - welke ondersteuning heeft de leerling van iedere partij nodig om deze doelen te behalen?
 - welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn er noodzakelijk?
- **Benodigde ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.

Uitleg vragen blz. 5:

- **Wijziging uitstroombestemming & Ondertekening:**
Optioneel, alleen gebruiken bij wijziging, anders weglaten

4. Formulier invullen: Evaluatie OPP eind leerjaar ...

Uitleg vragen blz. 6:

- **Leerjaar ... :**
Graag betreffende leerjaar invullen.
- **Geboden en lopende ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.
- **Resultaat van de ondersteuning:**
In trefwoorden aangeven wat het (voorlopig) resultaat van de ondersteuning is. Niet verwijzen naar het SOM.
- **Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?**
 - welke ondersteuning moet volgens jou geboden worden aan de leerling om de uitstroombestemming (schakelen naar reguliere school en diploma halen) te behalen?
 - wat moet er worden ingezet om een stapje dichterbij het behalen van de doelen te komen?
 - aan welke (andere) doelen moet er volgend schooljaar verder gewerkt worden?
 - welke ondersteuning heeft de leerling van iedere partij nodig om deze doelen te behalen?
 - welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn er noodzakelijk?
- **Benodigde ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.
- **Advies:**
Leerjaar 2/schakelen/doublure (bijvoorbeeld, VMBO BB 2 op het OPDC, VMBO KB 1 op het OPDC, VMBO TL 3 op het Carmelcollege, VMBO BB 2 op het Terra).

Uitleg vragen blz. 7:

- **Wijziging uitstroombestemming & Ondertekening:**
Optioneel, alleen gebruiken bij wijziging, anders weglaten

5. Formulier invullen: Tussenevaluatie OPP halverwege leerjaar ...

Uitleg vragen blz. 8:

- **Leerjaar ... :**
Graag betreffende leerjaar invullen.
- **Geboden en lopende ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.
- **Resultaat van de ondersteuning:**
In trefwoorden aangeven wat het (voorlopig) resultaat van de ondersteuning is. Niet verwijzen naar het SOM.
- **Wat is de huidige situatie?**
Hierbij kan informatie uit de eerste leerlingbespreking worden gebruikt.
- **Handelingsadvies; wat moet er (nog) gebeuren om de doelen te behalen?**
 - welke ondersteuning moet volgens jou geboden worden aan de leerling om de uitstroombestemming (schakelen naar reguliere school en diploma halen) te behalen?
 - wat moet er worden ingezet om een stapje dichterbij het behalen van de doelen te komen?
 - aan welke (andere) doelen moet de tweede helft van het schooljaar verder gewerkt worden?
 - welke ondersteuning heeft de leerling van iedere partij nodig om deze doelen te behalen?
 - welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn er noodzakelijk?
- **Benodigde ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.

Uitleg vragen blz. 9:

- **Wijziging uitstroombestemming & Ondertekening:**
Optioneel, alleen gebruiken bij wijziging, anders weglaten

6. Formulier invullen: Evaluatie OPP eind leerjaar ...

Uitleg vragen blz. 10:

- **Leerjaar ... :**
Graag betreffende leerjaar invullen.
- **Geboden en lopende ondersteuning:**
Handelingsplannen, trainingen, oudergesprekken, (D)RT, inzet onderwijsassistent, Time-outkaart, bespreking ZOT, etc.
- **Resultaat van de ondersteuning:**
In trefwoorden aangeven wat het (voorlopig) resultaat van de ondersteuning is. Niet verwijzen naar het SOM.
- **Wat is de huidige situatie?**
Hierbij kan informatie uit de eerste leerlingbespreking worden gebruikt.
- **Handelingsadvies; wat moet er nog gebeuren om de doelen te behalen?**
 - welke ondersteuning moet volgens jou geboden worden aan de leerling om de uitstroombestemming (schakelen naar reguliere school en diploma halen) te behalen?
 - wat moet er worden ingezet om een stapje dichterbij het behalen van de doelen te komen?
 - aan welke (andere) doelen moet er volgend schooljaar verder gewerkt worden?
 - welke ondersteuning heeft de leerling van iedere partij nodig om deze doelen te behalen?
 - welke ondersteuning/training/handelingsplan zijn er noodzakelijk?
- **Advies:**
Leerjaar 2/schakelen/doublure (bijvoorbeeld, VMBO BB 2 op het OPDC, VMBO KB 1 op het OPDC, VMBO TL 3 op het Carmelcollege, VMBO BB 2 op het Terra).

Uitleg vragen blz. 11:

- **Wijziging uitstroombestemming & Ondertekening:**
Optioneel, alleen gebruiken bij wijziging, anders weglaten

Bijlage 3

Schoolverlatersonderzoek

Leerling :	Datum onderzoek :
School :	Geb. datum :
	Did. leeftijd :

A. Startinformatie:

1. Intelligentie

Instrument : NDT

Redeneervermogen :	Verbaal vermogen :	Ruimtelijk inzicht :
Visueel geheugen :	Semantisch geheugen :	TIQ :

2. Didactische gegevens/Leervorderingen

Toets	Technische Lezen LA	Spelling LA	Begrijpend Lezen LA	Rekenen-Wiskunde LA
Cito/Drempelonderzoek				

3. Sociaal –emotioneel * De vragenlijsten zijn voorgelezen en zo nodig uitgelegd om de betrouwbaarheid te waarborgen

Instrument: NPVJ-2

Schaal	Resultaat						
	zeer laag	laag	ben. gem.	gemiddeld	bov. gem.	hoog	zeer hoog
In							
Vo							
Si							
Re							
Do							

Instrument PMTK-2

Schaal	Stanines								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
P									
F-									
F+									
SW									

Instrument AVL

Schaal	Ruwe score	C-score	Omschrijving
egocentrisme zelfwaardering taakgerichtheid sociabiliteit			

B. Integratief Beeld:

C. Wat is de huidige situatie?

Gebied	Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<i>Leren (cijfers/niveau)</i>		
<i>Werkhouding/Werktempo (huiswerkhouding)</i>		
<i>Sociaal en/of Emotionele problematiek</i>		
<i>Thuis/Systeem</i>		
<i>Overig</i>		

D. Ondersteuningsbehoefte:

Naam orthopedagoog

Bijlage 4

Routing Extra Ondersteuning

Het betrouwbaar vaststellen van de behoeften zodat deze adequaat omgezet kunnen worden naar een Extra Ondersteuningsaanbod. Rechtvaardig en transparant: zodanig, dat de leerling die de Extra Ondersteuning nodig heeft deze ook daadwerkelijk krijgt.

Op basis van de behoeften van de leerling en de behoeften van de docenten en begeleiders kan onderstaand schema leidend zijn.

Extra Ondersteuning wordt ingezet als blijkt dat de Basisondersteuning van de school ontoereikend is.

Door de doelen SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) te formuleren wordt de richting van de gewenste ontwikkeling bepaald.

Vanuit de doelen worden de onderwijsbehoeften van de leerling geformuleerd. De benodigde instructie, opdrachten, materialen en activiteiten, leeromgeving, feedback, docent, ouder(s)/verzorger(s), worden geconcretiseerd. Het gaat daarbij om inhoud, hoeveelheid, frequentie en intensiteit.

Centraal staat: wat is er nodig om tegemoet te komen aan de onderwijsbehoeften van deze leerling? Des te concreter en objectiever de behoeften beschreven zijn, des te beter het beeld van de ondersteuning gemaakt kan worden.

Denk aan:

- de complexiteit en mate van de onderwijsbelemmering;
- aard en omvang van de benodigde extra onderwijs en ondersteuning;
- welk frequentie en indien mogelijk, voor hoelang?

Daarbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen onderwijsbehoefte van de leerling en de ondersteuningsbehoefte van de docent/school en begeleiders.

De omgeving moet goed afgestemd zijn op dat wat de leerling, docenten en school nodig hebben om de verwachte uitstroom/doel te realiseren.

1. wat is er aan de hand: wat is de aard van het probleem?
2. welke factoren beïnvloeden het probleem: waarom is dit aan de hand?
3. - welke aanpak is gewenst?
 - wat is nodig?
 - hoe ziet het onderwijs eruit?
 - wat betekent dat voor de aanpak van de docent/begeleiders? Kennis, attitude/vaardigheden?

Onderstaand schema kan ingevuld worden ter concretisering van de behoefte aan Extra Ondersteuning. In dit schema worden die vakken ingevuld die wezenlijk zijn voor het uitvoeren van de Extra Ondersteuning omdat ze van invloed zijn op het ontwikkelingsproces van de leerling.

Geef bij het invullen van het schema informatie over: kindkenmerken- zelfstandigheid- zelfredzaamheid- mobiliteit/motoriek/lichamelijke situatie- werkhouding/taakgerichtheid-sociaal gedrag/emotionaliteit- beperking in de onderwijsparticipatie.

	Leerling	Docent	Schoolteam	Ouder(s)/Verzorger(s)
De hoeveelheid extra aandacht en tijd (handen in de klas/ groeps grootte)				
Specifieke deskundigheid en intensiteit (ambulante begeleiding)				
Aanvullende methoden en materialen				
Aanpassingen aan de inrichting lokaal/schoolgebouw				
Samenwerking en intensiteit externe instanties				